

Pågående utredning om kommunalt bostadstillägg vid boende i särskilda boendeformer enligt SoL och LSS

KPR den 19 november 2025

Helena Axestam, strateg, vård- och omsorgskontoret, helena.axestam@norrkoping.se

Esa Manninen, sakkunnig, socialkontoret, esa.manninen@norrkoping.se

Mejla eventuella synpunkter till utredningen till Helena och Esa senast den 8 december 2025.

Det statliga bostadstillägget

- Hanteras för äldre personer av Pensionsmyndigheten.
- Hanteras för yngre personer med aktivitetsersättning av Försäkringskassan.
- Nivån på högsta hyra för vilken en person kan få bostadstillägg regleras i Socialförsäkringsbalken.
- Sedan år 2022 är beloppet 7 500 kronor per månad.
- Beloppet är inte knutet till prisbasbeloppet eller något liknande utan kräver aktivt beslut om ändring av riksdagen.

Hyror i särskilda boendeformer enligt LSS i Norrköpings kommun

- Hyror i vissa LSS-boenden har under ett par decennier legat över den nivå för vilken en person kan få statligt bostadstillägg.
- Hanterats av kommunen genom en generell hyressubvention kopplad till högsta nivå på hyran för vilken personen kan få statligt bostadstillägg.
- Subventionen är inte kopplad till ekonomisk behovsprövning.

Avveckling av hyressubventionen

- Vård- och omsorgsnämnden beslutade år 2020 att avveckla hyressubventionen i LSS-boenden, vilken inte har lagstöd.
- Avvecklingen genomförs i sju steg och kommer vara slutförd den 1 januari 2027.
- Det finns hyror för lägenheter i LSS-boenden som är betydligt högre än vad en person kan få statligt bostadstillägg för (3000-4000 kronor per månad).

Hyror i särskilda boendeformer enligt SoL i Norrköpings kommun

- Hyror i särskilda boendeformer enligt SoL – både äldreboenden och bostäder med särskild service enligt SoL – har till år 2024 legat under den högsta nivå för vilken en person kan få statligt bostadstillägg.
- Från och med 2025 finns några boenden – både äldreboenden och bostäder med särskild service enligt SoL – med hyror över nivån för statligt bostadstillägg.

Beslut om utredning av kommunalt bostadstillägg

- Kommunstyrelsen beslutade (25 februari 2025) att ge kommundirektören i uppdrag att utreda förutsättningarna för att införa ett kommunalt bostadstillägg vid boende i särskilda boendeformer enligt SoL och LSS. Eventuellt införande den 1 januari 2026.
- Uppdraget förlängdes av kommunstyrelsen (5 maj 2025) så att eventuellt kommunalt bostadstillägg kan införas från den 1 januari 2027.
- För målgrupperna med boende enligt SoL ska en tillfällig lösning tas fram som ska gälla för år 2026.

Utredningens förslag – grundläggande regler från den 1 januari 2027

- Det kommunala bostadstillägget är ett komplement till det statliga bostadstillägget som hanteras av Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten. Behovsprövning på liknande sätt som i det statliga systemet ska göras även i det kommunala bostadstillägget.
- Reglerna för hur boendekostnad beräknas följer reglerna för det statliga bostadstillägget. Förändringar i det statliga regelverket påverkar kommunens regler för det kommunala bostadstillägget.
- Personen är som huvudregel folkbokförd och bosatt i kommunen.

Utredningens förslag – grundläggande regler från den 1 januari 2027

- Personen har beviljats boende i särskild boendeform enligt LSS eller SoL.
- Bostaden har anvisats av kommunen och är en hyrd bostad.
- Personen har beviljats maximalt statligt bostadstillägg av Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten.
- Hyran överstiger bostadskostnadstaket för det statliga bostadstillägget – för närvarande 7 500 kronor per månad.

Utredningens förslag – grundläggande regler från den 1 januari 2027

- Hur stor andel av boendekostnaden som överstiger taket för det statliga bostadstillägget ska Norrköpings kommuns bostadstillägg täcka? Utredningen har inte landat i frågan än.
- Beslut om kommunalt bostadstillägg gäller ett år i taget.
- Ansökan ska förnyas en gång per år.
- Ändrade förhållanden som kan påverka bostadstillägget ska anmälas skyndsamt till kommunen.
- Bostadstillägget betalas ut månadsvis. Det blir någon minsta beloppsgräns för utbetalning.

Tillfällig lösning för år 2026?

- I Norrköpings kommun är det mycket få lägenheter i särskilda boendeformer enligt SoL som har en högre hyra än 7 500 kronor per månad.

norrkoping.se

Konsumenträtt
för alla!

KPR Norrköping

S SVERIGES
KONSUMENTER

MED
STÖD
FRÅN

ALLMÄNNA
ARVSFONDEN

Så stärker vi utsatta konsumenter

1

Individuell vägledning för äldre och personer med funktionsnedsättning.

3

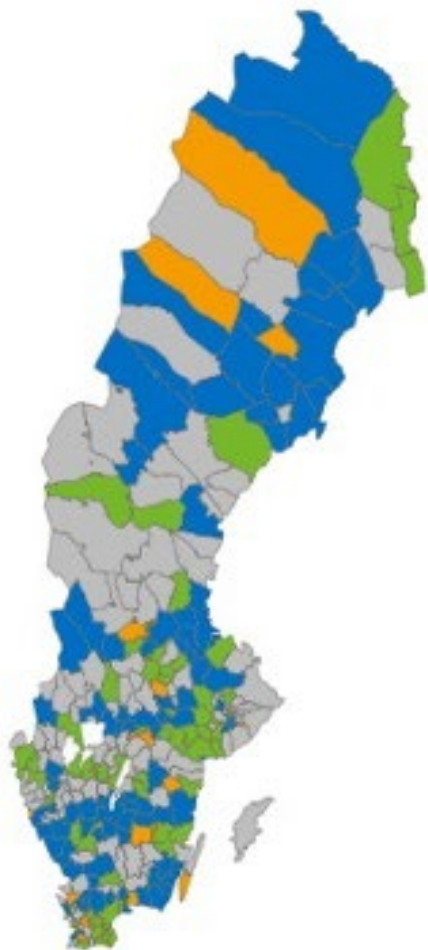
Lokal samverkan mellan kommuner, föreningsliv och civilsamhälle.

2

Målgruppsanpassade utbildningar, föreläsningar och tillgängligt material.

4

Politiskt informationsarbete för att göra konsument-rätten tillgänglig och stärka lokal konsumentvägledning.

Konsumentvägledning 2023

2 av 3 konsumenter bor i kommuner som saknar fördjupad KVL.

- Allmän
- Grundläggande
- Fördjupad
- Saknar

40
miljarder

Konsumentskadan 2024

Äldre särskilt utsatta

- Digitalt utanförskap kvarstår.
- Utvald målgrupp för telefonförsäljare och bedragare.
- Hamnar ofta i abonnemangsfällor.
- Svårt kontakta kundtjänst.
- Komplicerade ärenden som kräver fördjupad konsumentvägledning.
- Socialt stigma – känner sig dum.
- Ensamhet.
- Många skuldsatta hos Kronofogden.

"Jag har inte sovit på flera veckor och så får jag mitt ärende löst när jag får kontakt med er. Hur skulle jag kunna veta att mitt avtal inte var giltigt när jag svarade på sms under tiden jag pratade med säljaren? Ni har räddat mig från att behöva betala 3 000 kronor."

"Varför ska vi ha en konsumentlagstiftning om man inte kan använda den om människor inte kan ta till sig och använda sina rättigheter? När hela världen har gått under har du hållit mig under axlarna och burit mig i detta. Tack för din omsorg, tålamod och kunskap."

"Varför ska vi äldre bli drabbade av sådana bedrägerier bara för att vi inte kan tekniken? Det värsta är att polisen och myndigheter inte kan göra något."

Läget i Norrköping

- 615 ärenden till Konsumentverkets rådgivning 2024.
- 2013 hade lokala rådgivningen i Norrköping 3 000 ärenden.
- En av tre som kontaktar Konsumentverket får inte den hjälp de behöver.
- Hälften av alla telefonsamtal till Konsumentverket förblir obesvarade.

Vårens workshop

- Resulterade i gemensam debattartikel.
- Utvärderingen visar på stort intresse för mer kunskap – och stöd.
- Uppföljning:
Föreläsning den 25 november.

Debatt: Återinrätta den kommunala konsumentvägledningen

Varje år går stora summor förlorade till följd av dåliga köp eller rena lurendrejeri av oseriösa företag, skriver Gunborg Karlsson med flera.

<https://www.nt.se/debatt/artikel/aterinratta-den-kommunala-konsumentvagledningen/jdo8wc11>

Vad kan ni göra?

- Återinföra den lokala konsumentrådgivningen på fördjupad nivå.
- Erbjud en tjänst som är tillgänglig även för äldre och personer med funktionsnedsättning.
- Jämföra kostnaden med konsumentskadan.

"Varför ska vi ha en konsumentlagstiftning om man inte kan använda den om människor inte kan ta till sig och använda sina rättigheter?"

När hela världen har gått under har du hållit mig under axlarna och burit mig i detta. Tack för din omsorg, tålamod och kunskap."

Skillnader i olika rådgivning

Konsumentverkets rådgivning:

- Olika rådgivare vid varje samtal.
- Inga personliga möten.
- Bara generell information kring rättigheter.
- Målet är att fler ska få hjälp via verkets AI-tjänst.

Kommunal konsumentrådgivning:

- Rådgivning av samma person genom hela processen.
- Personliga möten.
- Fördjupad konsumentvägledning:
  - tolka avtal
  - kontakta företag
  - göra anmälan till ARN med mera.
- Förfilter till budget- och skuldrådgivning.
- Förebyggande arbete.

Det här kan vi erbjuda

- Fördjupad konsumentjuridisk rådgivning.
- Samma rådgivare kan hjälpa i hela processen.
- Fler kommunikationskanaler för konsumenterna.
- Garanterad bemanning med hög kvalitet.
- Kvalificerad tjänst till låg kostnad.
- Förebyggande arbete.

TACK!

christine.fransholm@konsumentcentrum.se

08-408 049 03

Budget och skuldrådgivning

2025-02-11

1

Jan Hörblad
Eva Gummesson
Alma Tankovic
Hana Eliassi
Jenny Malmsjö
Tarek Almalla

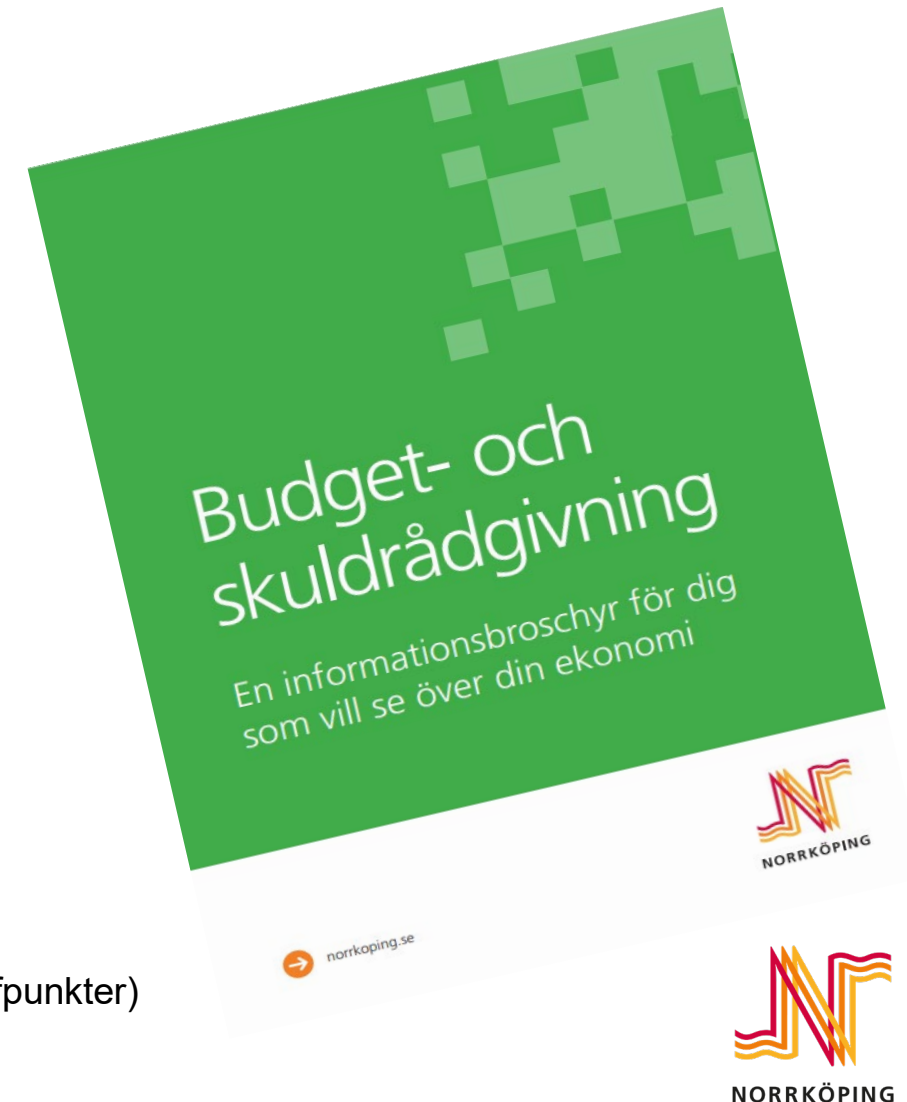

**Budget-och skuldrådgivning
är till för dig som är
folkbokförd i Norrköpings
kommun. Rådgivningen är
gratis och rådgivarna har
tystnadsplikt.**

Vad gör en Budget- och skuldrådgivare?

- Vägleder medborgare som är skrivna i Norrköpings kommun
- Tystnadsplikt, kostnadsfri samt lagstadgad verksamhet
- Telefontid, mailkontakt och drop in
- Besök fysiska /digitala
- Cirka 20 nya ärenden per vecka som fördelas ut 1 gång per vecka och där handläggaren bokar ett första möte inom 1 månad
- Budgetrådgivning
- Skuldrådgivning
- Kontakt med fordringsägare/inkassobolag
- Kontroll av beslut/förbehållsberäkningen som kommer från kronofogden
- Ansökan skuldsanering, omprövning och överklagan av beslut
- Stöd under hela skuldsaneringsförfarandet
- Utåtriktat arbete / Förebyggande arbete, samarbete med polisen
- Kontakt med olika samhällsaktörer, kronofogden, försäkringskassan och kyrkan
- Kontakt med gode män och förvaltare
- Projekt med Bostadssamordningen/hyresvärdar, linje 1 på Ekonomiskt bistånd, KAA, bollklubben tillsammans, kyrkan, Frälsningsarmén och vård och omsorgskontoret (träffpunkter)

Målgrupp

Låginkomsttagare

Höginkomsttagare

Unga

Äldre

Arbetsökande

Ekonomiskt bistånd

Företagare

Avhoppare

Spelberoende

Barnfamiljer

Skyddad identitet

Psykisk ohälsa

Personer med olika diagnoser

Ärendestatistik 2025

- Inkomna nya ärenden 448 (188 kvinnor och 256 män)
- Genomförda fysiska besök 968 (374 kvinnor och 594 män)
- Genomförda digitala möten 136 (58 kvinnor och 78 män)
- Inskickade skuldsaneringar 275 (102 kvinnor och 173 män)
- Beviljade skuldsaneringar 145 (65 kvinnor och 80 män)
- Omprövade skuldsaneringar 6 (3 kvinnor och 3 män)
- Överklagade skuldsaneringar 23 (11 kvinnor och 12 män)

Fem råd att börja med

- Gå igenom aktuella kontoutdrag och få en helhetsbild av vart dina pengar går.
- Betala i första hand kostnader för hem, hyra/bolån, el och mat, och även utgifter som barnomsorg, hemförsäkring och fackavgifter.
- Fråga dig själv: Finns det något jag kan dra ner på eller vara utan? Välj bort allt eller en del av det som inte är nödvändigt.
- Undvik att handla på kredit och att ta lån för att klara av löpande utgifter eller ökade kostnader.
- Planera din ekonomi månad för månad. Gör en budget.

Att låna kan kosta mycket

- Du lånar 10 000 kr med 31,84 % ränta – hur mycket ska du betala tillbaka?
- Först kreditupplysning
- Kreditbelopp 10 000 kr
- 12 månader kredittid 965 kr/m
- Effektiv årsränta 31,84%
- Total kreditkostnad 1575 kr
Du betalar 11 578 kr

Tappar man kontrollen blir det dyrt (2025)

Läkarbesök	200
Påminnelseavgift	60
Inkassoavgift	180
Ränta enligt avtal 12%	
Ansökan om betalningsföreläggande	300
Ombudsarvode	380
Grundavgift/år kronofogden	600
Totalt	1 720 kronor exklusive ränta per år

Betalningsanmärkning 3 år

För att undvika detta kontakta dom du har skulden till omedelbart.

Uppläggningsavgift 170 samt aviavgift varje månad 60 kronor

Avhysning

- Avhysning är den juridiska termen för "vräkning" och innebär att en person med tvång avlägsnas från en bostad eller lokal efter ett beslut av Kronofogden
- Detta sker vanligtvis när en hyresgäst inte betalar hyran eller bryter mot hyresavtalet
- Prioritera hyran, el och mat i första hand.

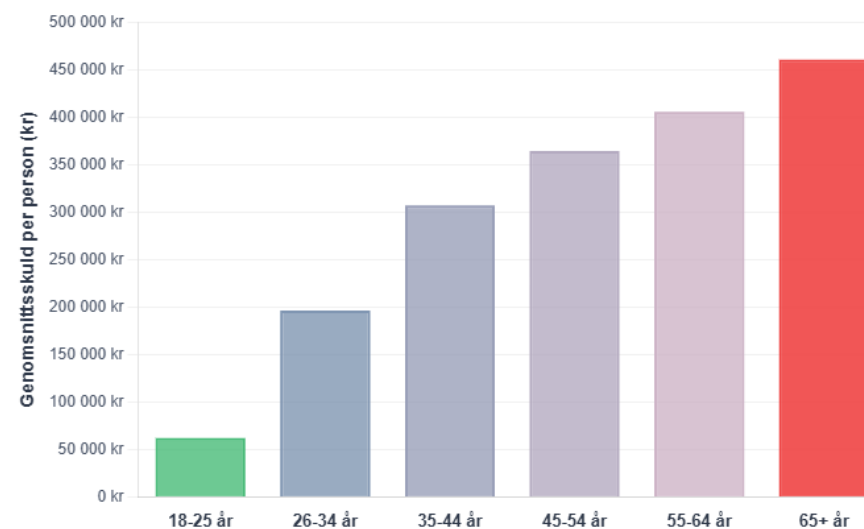
Skuld per capita – 2024

- Äldre (65+) har **högst genomsnittsskuld: ca 460 000 kr.**
- Unga (18–25 år) har **lägst skuld: ca 62 000 kr.**
- Skillnad: **742 % högre skuld hos äldre jämfört med unga.**
- Skulden ökar tydligt med åldern.

Skuld per capita

Genomsnittsskuld per skuldsatt person inom varje åldersgrupp 2024

742% högre skuld per person för äldre i jämförelse med unga vuxna
Äldre (65+) har i genomsnitt 460 254 kr i skulder jämfört med unga vuxnas 62 036 kr

Beräkning: Total skuldbelopp ÷ Antal skuldsatta per åldersgrupp | Källa: Kronofogden 2024

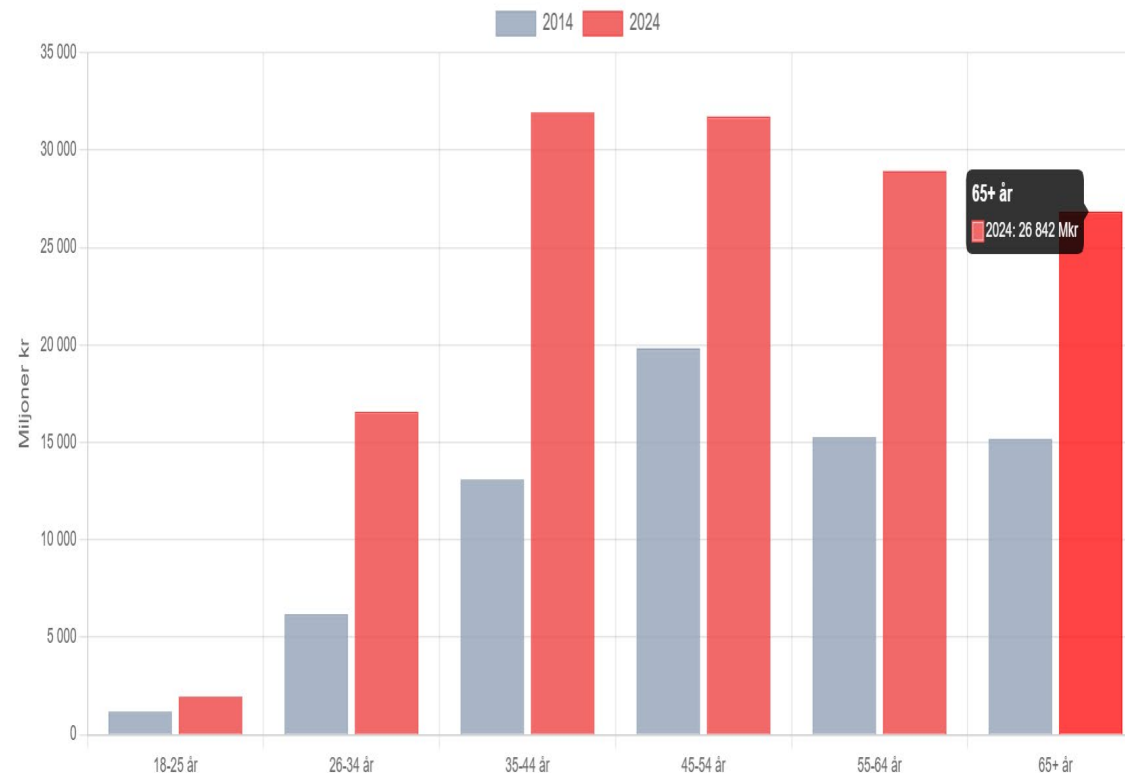

Skuldutveckling 2014 vs 2024

- **2024:** 26,8 miljarder kr i skulder.
- **2014:** ca 18 miljarder kr.
- **Ökning:** +8,8 miljarder kr (nästan +50 % på 10 år).
- Äldre är nu en av de största skuldgrupperna.

4/4

Jämförelse: 2014 vs 2024

Har du rätt till
bostadstillägg?

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Skyddsnät – när den egna pensionen inte räcker till

Bostadstillägg

- Kan du som är 66 år eller äldre ha rätt till.

Äldreförsörjningsstöd

- Är ett särskilt stöd när pensionen inte räcker till att ge en skälig levnadsnivå.
- Beslutet är behovsprövat och kan sökas hos pensionsmyndigheten.

Fonder

Norrköpings kommun förvaltar 65 stiftelser inom olika kategorier som årligen delar ut medel. Under 2023 beviljades bidrag för över 5,3 miljoner kronor

Det finns även andra fonder, kyrkan och enskilda fonder

Pengatvätt

- Swishbetalningar
- Banken kan med omedelbar verkan avsluta konto och spärra korten flera månader ibland år
- Mkt svårt att öppna nytt konto även om man försöker byta bank

Tips från Sara Strid polis Brottsförebyggare och utredare, Bedrägeri.

Aldrig ta emot pengar på sitt bankkonto där man inte vet var pengarna kommer ifrån.

Inte gå på att kompisens bankkonto eller swish inte fungerar.

Låt inte den personens problem bli deras INTE DITT

Lär dig stå emot bedragarnas knep

I hemmet

Känner du oro inför en situation, tveka inte att stänga dörren eller lägga på luren.

Släpp inte in okända i ditt hem! Kontrollera att personerna är de som de utger sig för att vara.

Be om faktura! Inga seriösa företag som besöker dig i hemmet tar betalt på plats.

STOPPA!BROTT

På nätet

Identifiera dig aldrig med bank-id eller lämna ut dina koder på uppmaning av någon annan.

Lägg på luren om någon ringer och du blir osäker. Ring istället tillbaka på ett nummer som du själv tar reda på.

Klicka aldrig på länkar som kommer via e-post eller sms. Särskilt om du inte känner igen avsändaren.

På stan

Håll för med handen när du slår in pin-koden till kortet.

Var uppmärksam när du handlat. Någon kan försöka ta ditt kort.

Förvara inte bankkortet tillsammans med pin-koden i plånboken.

Polisen

Telefontider

Måndag, tisdag och onsdag klockan 08.30-09.30

Torsdag klockan 14.30-15.30

011-15 22 00

Kontakt Norrköping 011-15 00 00

E-post: budgetochskuld@norrkoping.se

Drop-in tisdagar klockan 13:00-15.00. Max 30 minuter per person

Lindövägen 5B, våning 5 Norrköping

norrkoping.se

Funktionen Äldreombudsman i Norrköpings kommun

Jonas Andersson, Enhetschef Hållbarhet

251119

Bakgrund

- Enligt Kvartettens politiska program 2024-2026 ska det inrättas en Äldreombudsman i Norrköpings kommun
- I politiska programmet anges inte specifikt vilket uppdrag Äldreombudsmannen ska ha
- Medel om 1 mkr finns med i budgetperiod 2026-2029 (beslutad i juni 2025 i KF)
- Omvärldsspaning och förslag i kommande bilder har synkats mellan Vård- och omsorgskontoret och Samhällsbyggnadskontoret

Omvärldsbevakning

- Flera kommuner har inrättat funktionen Äldreombudsman
- Funktionen Äldreombudsman innebär olika uppdrag, så titeln säger inte mer än att det är en funktion som arbetar med en eller flera frågor som rör äldre personer.
- Placering i kommunens organisation
  - Kommunövergripande funktion under Kommunstyrelsens ansvarsområde
    - Äldre personers situation i vid mening
  - **Inom vård och omsorg**
    - **Klagomål och synpunkter som rör vård och omsorg**

Exempelområden för Äldreombudsmannen att beakta äldreperspektiv inom

- Levnadsvillkor
- Bostäder
- Diskriminering och delaktighet
- Tillgänglighet
- Våld i nära relationer
- Missbruksproblem
- Allmänna kommunikationer och färdtjänst
- Bostadsanpassning

Funktionen i praktiken

- Undersöka möjligheten att ansluta oss till det nationella nätverket "äldrevänlig stad" för omvärldsspaning, struktur och långsiktigt arbete
- Funktionsbrevlåda aldreombud@norrkoping.se
- Eventuellt deltagande i Kommunala Pensionärsrådet (KPR) som är ett politiskt organ under KS
- Göra en årlig rapportering kring nämnda områden (se föregående sida) till kommunfullmäktige för att belysa äldre människors situation
- Rapporteringen ovan kan kompletteras med enkäter till målgruppen
- **Klagomålshantering (el motsvarande) som berör vård- och omsorgsnämndens verksamhet hanteras av Vård- och omsorgskontoret.**

Kompetenser och bakgrund

Utbildning

- Relevant akademisk utbildning inom juridik, socialt arbete eller samhällsvetenskap

Kunskaper och erfarenheter

- om äldre människors livssituation
- arbetslivserfarenhet inom äldreområdet (Inte nödvändigtvis inom Vård- och omsorgssektorn utan något som arbetsgivaren bedömer som likvärdigt)
- om hur man samlar in och sprider information om äldre människors livsvillkor och behov
- om hur man samarbetar med företrädare för pensionärsorganisationer, olika delar av en kommun, regionen, företag och föreningar

Förmågor

- analytisk förmåga
- kommunikativ förmåga
- samarbetsförmåga

Kravspecifikation

Utbildning

1. Högskoleexamen inom juridik, socialt arbete eller samhällsvetenskap , alternativt annan högskoleexamen som arbetsgivaren bedömer likvärdig

Erfarenhet

1. Erfarenhet av samverkan med olika aktörer, så som näringsliv, myndighet, och ideella organisationer/föreningar
2. Erfarenhet av strategiskt arbete med människors livsvillkor, gärna inom äldreområdet
3. Erfarenhet av att driva utvecklingsarbete i en större organisation
4. Meriterande med erfarenhet av kvalificerat analys- och utredningsarbete på strategisk nivå

Kunskap

1. Positivt med kunskap inom relevanta lagstiftningar, så som mänskliga rättigheter, diskrimineringslag etc.

Kompetenser

1. **Tänkande-Analys och problemlösning** Spjälkar upp och analyserar information effektivt. Fastställer orsakerna till problem och föreslår realistiska och praktiska lösningar på dem.
2. **Tänkande-Organisatorisk medvetenhet** Är medveten om och förstår organisationens struktur, politik och målsättningar och överväger vilken inverkan dessa kan ha på olika situationer och frågor.
3. **Relationer-Muntlig kommunikation** Förmedlar muntlig information på ett tydligt och säkert sätt. Anpassar språket till åhörarna och kontrollerar att alla har förstått.
4. **Relationer-Teamarbete** Är samarbetsinriktad och delar med sig av kunskap och information. Försöker skapa harmoni i gruppen och bidra till grupprocesser.
5. **Leda sig själv-Självständighet** Griper sig an uppgifter självständigt och konsulterar andra eller ber om hjälp endast när det är nödvändigt för ett effektivt genomförande av projektet.
6. **Prestation-Kundfokus** Fastställer och förstår kundens behov. Fokuserar på att tillgodose dessa behov för att säkerställa nöjda kunder och långvariga kundrelationer.
7. **Prestation-Kvalitetsorientering** Ställer höga kvalitetskrav på det egna arbetet och uppmuntrar andra att leva upp till liknande krav. Utvärderar kontinuerligt arbetet för att nå goda resultat.

Per dags dato 19/11

- Sista dag för ansökan 16/11
- 87 sökanden
- 8 st på bruttolista som ska bli 4-5 st till intervjuer
- Starka kandidater med stor bredd i utbildning och erfarenhet: Stats- och samhällsvetare, jurister, folkhälsovetare, mänskliga rättigheter, Social omsorg, utvecklingsstudier
- Strateger, utredare, samordnare osv.

- På plats mars-april 2026

Tack!

Kontaktuppgifter till mig:

[0725- 97 10 24](tel:0725-971024)

Jonas.andersson@norrkoping.se